

Begäran om yttrande

Dnr 18REK20
2018-12-13

Kommunstyrelsen

Uppföljning av anmärkning lönebildning och tillsättande biträdande kommundirektör

Bakgrund

Gävle kommuns revisorer har beslutat att göra en uppföljning av anmärkningen gällande lönebildning och tillsättande av biträdande kommundirektör.

Revisionens granskning 2017 omfattade hanteringen under 2017 fram till Förvaltningsrättens upphävande av beslutet våren 2018.

I samband med Kommunfullmäktiges (KF) sammanträde 2018-05-28 behandlades årsredovisning år 2017 för kommunen och de kommunala bolagen. Kommunrevisionen riktade då anmärkning mot Kommunstyrelsens tidigare ordförande.

KF beslutade med stor majoritet att dels bejaka grunderna för revisorernas anmärkning (noterbart undantag är yrkande om en mer allvarlig åtgärd, nämligen att ej bevilja nämnd befattningshavare ansvarsfrihet, vilket avvisades); dels och uttryckligen på samma grunder som revisionen rikta en egen anmärkning.

I KF:s justerade protokoll framgår att ”presidiet föreslår att kommunfullmäktige med hänvisning till vad som framkommit i revisionsberättelsen riktar en anmärkning mot Kommunstyrelsens tidigare ordförande för beslutet om tillsättning av en biträdande kommundirektör.”

Eftersom såväl Kommunrevisionen som Kommunfullmäktige framställt anmärkning med helt likalydande innebörd, har Kommunrevisionen följt upp vilka åtgärder som Kommunstyrelsen/Kommunstyrelsens ordförande vidtagit för att hantera de omständigheter som föranledde revisionen respektive fullmäktige att rikta anmärkning.

Kursiverad text nedan är direkt hämtad från revisionsberättelsen.

Otillräcklig beredning av ärenden

Revisorerna konstaterar otillräcklig beredning av ärende både av Kommunstyrelsens ordförande och från tjänstemannasidan avseende samrådsförfarandet, samverkansförfarandet och beslutsunderlaget gällande tillsättning och lönesättning av biträdande kommundirektör.

Obehörigt beslutsfattande

Revisorerna konstaterar obehörigt beslutsfattande av Kommunstyrelsens ordförande, då beslut fattades utan att samråd genomförts i enlighet med delegationsordningens krav gällande tillsättning och lönesättning av biträdande kommundirektör.

Förtroendeskada

Revisorerna bedömer att det föreligger uppenbar risk för förtroendeskada. Revisorerna finner att det är sannolikt att förtroendet för kommunen som arbetsgivare skadats hos de anställda och eventuella nyrekryteringar, givet hanteringen kring tillsättande och lönesättning av ledande offentlig befattningshavare samt de i övrigt beskrivna bristerna ovan gällande tillsättning och lönesättning av biträdande kommundirektör.

Det finns risk för att också allmänhetens förtroende för kommunledningen skadats. I förevarande fall har de ansvariga befattningshavarna konsekvent brutit mot såväl skrivningar i gällande värdegrund som ett antal regelverk.

Med anledning av ovan konstateranden från revisionen och fullmäktige bedömer revisionen att det är angeläget att åtgärder vidtas och rättas till. Därför har revisionen frågat Kommunstyrelsens ordförande vilka åtgärder som vidtagits eller planeras vidtas för att möta ett sådant krav.

Granskningsresultat

I svar till Kommunrevisionen uppger Kommunstyrelsens ordförande att denne vidtagit eller planerar att vidta följande åtgärder för att möta de omständigheter som framgår av respektive anmärkning:

Inga särskilda åtgärder är genomförda utifrån revisorernas anmärkning. Den riktas mot dåvarande kommunstyrelseordförande och berör därmed inte mig i min roll som ny KSO. Däremot kan jag konstatera att det är viktigt att såväl tjänstemän som politiker följer de av fullmäktige fattade beslut, vilket jag förutsätter att det görs och kommer bevaka att så sker.

Kommunrevisionen konstaterar att inga åtgärder vidtagits; ej heller planeras för åtgärder med anledning av Kommunfullmäktiges och Kommunrevisionens respektive anmärkning.

Kommunrevisionen presenterade även ett antal rekommendationer för att komma till rätta med något av det som anförts som grunder för anmärkning.

Följande rekommendationer gavs. På dessa har Kommunstyrelsens ordförande svarat.

Rekommendation: Revisorerna ser att det med den nya Kommunallagen ges andra möjligheter att delegera arbetsgivarfrågorna gällande de högsta tjänstemännen inom kommunen till en bredare grupp t ex presidiet i Kommunstyrelsen.

Svar: Ambitionen är att delegera till Kommunstyrelsens presidium att fatta beslut om kommundirektörens lön. Lönejustering är först aktuell under nästa år när den nya politiska organisationen är inrättad, där kommer det finnas två vice ordföranden varav en är från oppositionen.

Rekommendation: Att på liknande sätt se över hanteringen i Gävle Stadshuskoncernen kan också göras.

Svar: Hanteringen av kommunkoncernens Vd:ar är redan justerad i Gävle Stadshus AB, vilket finns redovisat i protokoll från GSAB.

Rekommendation: För att tydliggöra vilka riktlinjer som gäller för både kommunen och kommunkoncernen är det viktigt att beslut fattas i Kommunfullmäktige. Här behöver också tydliggöras att alla anställda omfattas av detta.

Svar: Riktlinjer som är kommungemensamma fattas redan av fullmäktige, om inte frågan är delegerad till kommunstyrelsen.

Revisorernas slutsatser av granskningen

Det får anses vara anmärkningsvärt att kommunstyrelsens ordförande i tre meningar avfärdar Kommunfullmäktiges anmärkning liksom Kommunrevisionens. Det förefaller som en alltför enkel förklaring att skylla

omständigheter och förhållanden som föranledde anmärkningen enligt ovan på en nu icke aktiv företrädare.

När det gäller rekommendationerna från Kommunrevisionen kan revisorerna konstatera att rutinerna för hantering av VD-arnas lön och andra förmåner i GSAB-koncernen har förändrats. När det gäller kommundirektörens lön och förmåner är tanken att Kommunstyrelsens presidium ska hantera detta fr o m 2019, i stället för som nu Kommunstyrelsens ordförande. Det som kvarstår är att se över är riktlinjerna för lönebildning.

Revisorerna emotser eventuella synpunkter i ärendet senast 2019-02-20.

Sergio Manzanares
Revisorskollegiets ordförande

Gunilla Beckman Ljung
Revisionschef

Bilaga:

1. Rapport ” Granskning av Uppföljning av anmärkning lönebildning och tillsättande biträdande kommundirektör

Granskningsrapport

Dnr 18REK20
2018-10-05

Revisorerna i Gävle kommun

Gunilla Beckman Ljung
Telefon 026-17 94 92
gunilla.beckman-ljung@gavle.se

Uppföljning av anmärkning lönebildning och tillsättande biträdande kommundirektör

Bakgrund

Gävle kommuns revisorer har beslutat att göra en uppföljning av anmärkningen gällande lönebildning och tillsättande biträdande kommundirektör.

Revisionens granskning 2017 omfattade hanteringen under 2017 fram till Förvaltningsrättens upphävande av beslutet våren 2018. Revisionens anmärkning riktades till den kommunstyrelseordförande som var ansvarig under 2017.

Fullmäktige riktade också en anmärkning på samma grunder som revisorerna till Kommunstyrelsens ordförande 2017.

Revisionsfrågor

- Vilka åtgärder vidtar Kommunstyrelsen utifrån anmärkningen från revisionen som fullmäktige ställde sig bakom?

Metod

Frågor har ställts via mail till Kommunstyrelsens ordförande. Intervju med HR-chef.

Dokumentgranskning av protokoll och handlingar för att verifiera uppgifter.

Granskningsresultat

Anmärkning i revisionsberättelsen och från fullmäktige

- ***Vilka åtgärder vidtar Kommunstyrelsen utifrån anmärkningen från revisionen som fullmäktige ställde sig bakom?***

Anmärkningen som fullmäktige ställde sig bakom

Revisorerna gav en anmärkning till Kommunstyrelsens ordförande med anledning av bristerna i hanteringen av beslutet om biträdande kommundirektör med nedan nämnda motiveringar. Kursiverad text är direkt från revisionsberättelsen.

Otillräcklig beredning av ärenden

Revisorerna konstaterar otillräcklig beredning av ärende både av Kommunstyrelsens ordförande och från tjänstemannasidan avseende samrådsförfarandet, samverkansförfarandet och beslutsunderlaget gällande tillsättning och lönesättning av biträdande kommundirektör.

Obehörigt beslutsfattande

Revisorerna konstaterar obehörigt beslutsfattande av Kommunstyrelsens ordförande, då beslut fattades utan att samråd genomförts i enlighet med delegationsordningens krav gällande tillsättning och lönesättning av biträdande kommundirektör.

Förtroendeskada

Revisorerna bedömer att det föreligger uppenbar risk för förtroendeskada. Revisorerna finner att det är sannolikt att förtroendet för kommunen som arbetsgivare skadats hos de anställda och eventuella nyrekryteringar, givet hanteringen kring tillsättande och lönesättning av ledande offentlig befattningshavare samt de i övrigt beskrivna bristerna ovan gällande tillsättning och lönesättning av biträdande kommundirektör.

Det finns risk för att också allmänhetens förtroende för kommunledningen skadats. I förevarande fall har de ansvariga befattningshavarna konsekvent brutit mot såväl skrivningar i gällande värdegrund som ett antal regelverk.

Enligt kommunstyrelsens ordförande är inga särskilda åtgärder genomförda utifrån revisorernas anmärkning. Den riktades mot dåvarande kommunstyrelseordförande (KSO) och uppges inte beröra honom i hans roll som ny KSO. Han konstaterar att det är viktigt att såväl tjänstemän som politiker följer de av fullmäktige fattade besluten, vilket han förutsätter att så görs och kommer att bevaka att så sker.

Revisorernas rekommendationer

I revisorernas rapport fanns tre rekommendationer. Kommunstyrelsens ordförande har kommenterat hur dessa har hanterats.

Revisorerna ser att det med den nya Kommunallagen ges andra möjligheter att delegera arbetsgivarfrågorna gällande de högsta tjänstemännen inom kommunen till en bredare grupp t ex presidiet i Kommunstyrelsen.

När det gäller Kommunstyrelsen där har revisionen ännu inte sett några förändrade rutiner. Delegationsordningen är inte förändrad. I svar från Kommunstyrelsens ordförande framförs att det fr o m nästa år kommer att finnas ett presidium med två vice ordförande i Kommunstyrelsen varav en från oppositionen. Ambitionen är att delegera till kommunstyrelsens presidium att fatta beslut om kommundirektörens lön. Lönejustering är aktuell först under nästa år när den nya politiska organisationen är inrättad.

Att på liknande sätt se över hanteringen i Gävle Stadshuskoncernen kan också göras.

Kommunstyrelsens ordförande framför att förändringar redan gjorts i delegation av beslut i löneärenden rörande kommundirektör respektive VD-ar i GSAB-koncernen.

GSAB har 2018-05-23 fattat beslut om Ny tillämpningsanvisning för lön och andra förmåner till VD enligt administrativa rutiner och riktlinjer i operativ beslutsordning i Gävle Stadshuskoncernen. VD för Gävle Stadshus AB samlar årligen, innan löneöversyn, samtliga bolagsordförande och presidiet i Gävle Stadshus AB:s styrelse till samordningsmöte där:

- Generella förutsättningar kartläggs
- Kommunkoncernens Personalpolicy (i framtiden enligt förslag Medarbetarpolicy) och riktlinjer för lönebildning går igenom
- Omvärldsbevakning och lönekartläggning i motsvarande roll internt och externt redovisas
- Kommungemensamma överväganden görs

Mötena ska dokumenteras.

Dotterbolagets styrelse utformar därefter förslag på löneredividering för VD med en skriftlig kommentar till förslaget.

På det efterföljande sammanträdet 2018-06-20 genomfördes de första delarna i denna rutin inför löneöversyn för 2018.

*För att tydliggöra vilka riktlinjer som gäller för både kommunen och kommunkoncernen är det viktigt att beslut fattas i Kommunfullmäktige.
Här behöver också tydliggöras att alla anställda omfattas av detta.*

Kommunstyrelsens ordförande svarar att riktlinjer som är kommungemensamma fattas redan av fullmäktige, om inte frågan är delegerad till Kommunstyrelsen. I detta fall handlade det om en otydlighet i att det fanns två riktlinjer, en beslutad av fullmäktige för kommunkoncernen och en tjänstemannaprodukt som avsåg enbart kommunen.

Revisionens kommentarer

Vissa förändringar har gjorts eller kommer att göras inom området lönebildning, se nedan. Om dessa har koppling till revisionens anmärkning eller inte är svårt att bedöma.

Styrande dokument: personalpolicy och riktlinjer för lönebildning

Brister noterades i granskningen som läg till grund för anmärkningen när det gällde styrande dokument, dvs riktlinjer för lönebildning som fanns dels i en i fullmäktige beslutad variant för koncernen och dels i en ren tjänstemannaprodukt för kommunen.

Kommunstyrelsen har i juni 2018 behandlat ett förslag till ny medarbetarpolicy som ska ersätta tidigare personalpolicy. Medarbetarpolicyn beslutades av Kommunfullmäktige 2018-09-24. Därefter kan riktlinjerna för lönebildning komma att uppdateras. Ärendet bereds då av personalutskottet i Kommunstyrelsen.

Processen för lönebildning

Vid den tidigare granskningen låg de högsta cheferna utanför den lönebildningsprocess som omfattar övriga tjänstemän. Deras löner reglerades i en parallell process. När det gäller de högsta cheferna så ingår dessa idag i den arbetsvärdering som görs av alla tjänster och som är ett underlag för lönebildningsprocessen.

Gunilla Beckman Ljung
Revisionschef